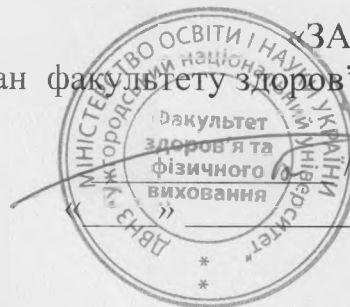

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
Кафедра фізичної реабілітації**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету здоров'я та фізичного виховання
Миронюк І.С./
2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПРОПЕДЕВТИЧНА ВОЛОНТЕРСЬКА

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
Освітня програма	Олігофренопедагогіка, логопедія. Здоров'я людини
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2019

Робоча програма «Навчальна практика пропедевтична волонтерська» для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 016 Спеціальна освіта освітньої програми Олігофренопедагогіка, логопедія. Здоров'я людини.

Розробники: Кляп М.І., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичної реабілітації

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри *фізичної реабілітації*

протокол № 3 від «24» вересня 2019 р.

Завідувач кафедри Філак Я.Ф. Філак Я.Ф.

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання

протокол № 1 від «26» вересня 2019 р.

Голова науково-методичної комісії Філак Ф.Г. Філак Ф.Г.

1. ОПИС

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	перший	другий
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента – 60	другий	третій
	Лекції:	
	Практичні (семінарські):	
Вид підсумкового контролю: диференційований залік	Індивідуальні:	
	30	30
Форма підсумкового контролю: усний з презентацією	Самостійна робота:	
	60	60

2. МЕТА

Метою проходження «Навчальна практика пропедевтична волонтерська» є підготовка здобувачів до виконання професійних обов'язків педагога-дефектолога, формування у студента позитивного відношення до своєї професії, набуття й удосконалення вмінь і навичок у проведенні корекційно-розвивальної роботи.

Завдання практики:

1. Ознайомити студентів з організацією корекційно-розвивальної роботи у медико-соціальному реабілітаційному центрі «Дорога життя».

2. Поглибити і закріпити теоретичні знання з педагогічних і спеціальних дисциплін, отримані у процесі навчання у ЗДО, удосконалити їх практичне застосування у навчальній і корекційно-розвивальній роботі.

3. Сформувані чіткі підходи до формування програми корекційної допомоги особам з особливими освітніми потребами.

4. Відвідати окремі корекційні заняття, спостерігати за методикою їх проведення в залежності від нозології вади.

5. Надавати посильну практичну допомогу в проведенні корекційно-навчальних та корекційно-виховних заходів на базі проходження практики.

7. Розвинути і закріпити позитивні морально-психологічні якості здобувачів як невід'ємної частини майбутньої професійної діяльності, формувати у студентів стійкий інтерес до вибраної професії.

Після завершення практики здобувачі повинні **знати:**

- 1) специфіку роботи базового закладу;
- 2) посадові обов'язки персоналу, який проводить корекційні заходи;
- 3) основні особливості проведення корекційних заходів для осіб з різними нозологіями;
- 4) основні елементи професійної поведінки;

Після завершення практики студенти повинні **вміти:**

- 1) вести спостереження за поведінкою та діяльністю дитини з порушеннями психофізичного розвитку;
- 2) спілкуватися з особою з особливими освітніми потребами та членами його родини;
- 3) співпрацювати з іншими працівниками реабілітаційного закладу.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі та практичні проблеми у галузі спеціальної та інклюзивної освіти або у процесі професійної діяльності (корекційній, навчально-виховній, навчально-реабілітаційній роботі), що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Здатність вирішувати конкретні проблеми і практичні завдання професійної діяльності щодо формування свідомої мотивації на здоровий спосіб життя у дітей та молоді, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність вчитися і оволодівати: сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання дітей дошкільного і шкільного віку з особливими освітніми потребами; чинним нормативним забезпеченням спеціальної освіти тощо.

ЗК-2. Здатність критично осмислювати основні світоглядні теорії і принципи у навчанні та професійній діяльності. Здатність до розуміння предметної області професійної діяльності; володіння науковим світоглядом; знання основних теорій, концепцій, вчень, які формують наукову картину світу.

ЗК-4. Здатність до виконання власних професійно-функціональних обов'язків; здатність виявляти чесність, порядність, принциповість, толерантність під час освітньої та професійної діяльності; повагу і підтримку різноманіття учнів як ресурсу освіти.

ЗК-5. Здатність діяти на основі принципів і норм етики, етичних та етикетних правил; дотримуватися принципів педагогічної етики (професійної етики вчителя-дефектолога) у власній повсякденній і професійній діяльності.

ЗК-6. Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії; зокрема, здатність успішно взаємодіяти з керівництвом, колегами, дітьми з порушеннями психофізичного розвитку, їхніми батьками; володіння алгоритмами конструктивного вирішення корекційно-педагогічних і навчально-реабілітаційних ситуацій і конфліктів. Здатність працювати в мультидисциплінарній команді відповідально та автономно, здатність до співпраці, групової та кооперативної діяльності.

ЗК-7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; володіння необхідним лексичним мінімумом іноземних мов в межах потреби своєї професійної діяльності. Вміння постійно збагачувати власне мовлення, налагоджувати професійну і педагогічну комунікацію.

ЗК-8. Здатність відповідати за результати своєї професійної діяльності.

ЗК-9. Здатність до адаптації в корекційно-педагогічному середовищі та дії в нових ситуаціях, зокрема тих, що передбачають корекційне навчання, розвиток і виховання та навчальну реабілітацію дітей дошкільного, шкільного віку і підлітків, спілкування з їхніми батьками, комунікації з адміністрацією школи й колегами.

ЗК-11. Здатність ефективно вирішувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих. Здатність застосовувати знання, вміння, цінності і досвід практичної діяльності з питань культури здоров'я та здорового способу життя, готовність до здоров'язбережувальної діяльності в корекційно-освітньому, навчально-реабілітаційному середовищі, зокрема у освітньому середовищі для дітей з типовим розвитком, та створення психолого-педагогічних умов для формування здорового способу життя дітей з особливими освітніми потребами та їх здорових ровесників.

ЗК-12. Здатність до застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій.

Спеціальні (професійні) компетентності:

ФК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з інтелектуальними, мовленнєвими або комплексними порушеннями, в структурі яких є інтелектуальні та/або мовленнєві.

ФК-3. Здатність до застосування психолого-педагогічних, корекційно-методичних та фахових знань щодо навчання дітей з психофізичними порушеннями; вміння відбирати і систематизувати корекційно-педагогічний матеріал з урахуванням вікових, індивідуальних особливостей тих, хто навчається; здатність застосовувати відповідні методи, прийоми, форми, засоби корекційного навчання і виховання, реабілітації; здатність визначати мету та завдання на кожному етапі корекційно-виховної роботи; визначати лінії співпраці з сім'єю.

ФК-4. Здатність до застосування знань основних принципів, правил, прийомів і форм педагогічної комунікації; налагодження продуктивної професійно-корекційної та навчально-реабілітаційної взаємодії, суб'єкт-суб'єктної комунікації; вміння використовувати різноманітні інформаційні джерела та способи отримання інформації у професійних цілях, продумано й виважено будувати процес корекційно-педагогічного спілкування.

ФК-5. Здатність до застосування знань основних видів і технологічних підходів до планування власної професійно-корекційної діяльності з урахуванням індивідуальних і вікових особливостей особи; вміння планувати, організовувати і результативно здійснювати корекційно-педагогічний процес у дошкільних навчальних закладах та загальноосвітніх навчальних закладах із спеціальним та інклюзивним навчанням; прогнозувати результати корекційного і навчально-виховного процесу як окремого учня, так і класу (групи).

ФК-7. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-навчальні технології у роботі з дітьми та підлітками з інтелектуальними, мовленнєвими та комплексними порушеннями, в структурі яких є інтелектуальні; доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.

ФК-9. Здатність виконувати корекційну навчально-виховну роботу з профілактики, подолання інтелектуальних, мовленнєвих порушень, затримки психічного розвитку, розладів спектру аутизму, комплексних порушень психофізичного розвитку, в структурі яких є інтелектуальні та/або мовленнєві у навчально-виховному, реабілітаційному процесі незалежно від типу закладу і форми організації навчально-виховної діяльності.

ФК-10. Здатність організовувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного, соціального, емоційного розвитку вихованців та їхньої суспільної інтеграції на основі цінування їх різноманітності.

ФК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

ФК-14. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального навчального середовища; сприяти створенню навчальних закладів як навчальних спільнот, які поважають, заохочують та відзначають досягнення всіх вихованців.

ФК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання і саморозвитку.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Навчальна практика пропедевтична волонтерська**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 1.4 Педагогіка з історією педагогіки
- ОК 1.6 Анатомія, фізіологія, патологія дітей з основами валеології
- ОК 1.8 Гігієна дітей та підлітків
- ОК 1.9 Психологія
- ОК 2.1 Вступ до спеціальності
- ОК 2.4 Клініка інтелектуальних порушень
- ОК 2.5 Рухливі ігри з дітьми з особливими освітніми потребами
- ОК 2.6 Культура та техніка мовлення корекційного педагога (орфоепічний практикум)

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Навчальна практика пропедевтична волонтерська**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Володіє знаннями в галузі спеціальної освіти при вирішенні навчально-виховних та науково-методичних завдань з врахуванням вікових та індивідуально-типологічних відмінностей учнів, соціально-психологічних особливостей учнівських груп та конкретних психолого-педагогічних ситуацій.	ПРН 01
Володіє знаннями про сучасні методики і освітні технології забезпечення якості оволодіння навчальними досягненнями учнями з інтелектуальними, мовленнєвими порушеннями.	ПРН 03
Володіє знаннями про особливості розвитку дітей з легкими, помірними та тяжкими інтелектуальними порушеннями, порушеннями мовлення, розладами спектру аутизму та комплексними порушеннями, організації	ПРН 10

корекційно-педагогічної роботи, спрямованої на їх соціалізацію.	
Здатний здійснювати спостереження за дітьми з інтелектуальними, мовленнєвими та комплексними порушеннями, в структурі яких є інтелектуальні та/або мовленнєві, планувати та проводити з ними корекційно-педагогічну роботу на основі диференційованого та індивідуального підходу.	ПРН 14
Здатний організовувати колектив дітей з інтелектуальними порушеннями. Здатний створювати рівноправний і справедливий клімат у корекційно-педагогічному та інклюзивному середовищі на основі цінування різноманітності.	ПРН 16
Здатний здійснювати педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в ролі вихователя спеціального класу/групи, асистента вчителя/вихователя інклюзивного класу/групи.	ПРН 17
Здатний використовувати різноманітні методи та форми виховної роботи, прогресивні прийоми керівництва навчальною, трудовою та суспільною діяльністю учнів.	ПРН 18
Вміє дотримуватися у своїй діяльності сучасних принципів толерантності, діалогу і співробітництва.	ПРН 23
Має навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.	ПРН 26

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Навчальна практика пропедевтична волонтерська**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Володіє знаннями в галузі спеціальної освіти при вирішенні навчально-виховних та науково-методичних завдань з врахуванням вікових та індивідуально-типологічних відмінностей учнів, соціально-психологічних особливостей учнівських груп та конкретних психолого-педагогічних ситуацій.	ПРН 01
Володіє знаннями про сучасні методики і освітні технології забезпечення якості оволодіння навчальними досягненнями учнями з інтелектуальними, мовленнєвими порушеннями.	ПРН 03
Володіє знаннями про особливості розвитку дітей з легкими, помірними та тяжкими інтелектуальними порушеннями, порушеннями мовлення, розладами спектру аутизму та комплексними порушеннями, організації корекційно-педагогічної роботи, спрямованої на їх соціалізацію.	ПРН 10
Здатний здійснювати спостереження за дітьми з інтелектуальними, мовленнєвими та комплексними порушеннями, в структурі яких є інтелектуальні та/або мовленнєві, планувати та проводити з ними корекційно-педагогічну роботу на основі диференційованого та індивідуального підходу.	ПРН 14
Здатний організовувати колектив дітей з інтелектуальними порушеннями. Здатний створювати рівноправний і справедливий клімат у корекційно-педагогічному та інклюзивному середовищі на основі цінування різноманітності.	ПРН 16
Здатний здійснювати педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в ролі вихователя спеціального класу/групи, асистента вчителя/вихователя інклюзивного класу/групи.	ПРН 17
Здатний використовувати різноманітні методи та форми виховної роботи, прогресивні прийоми керівництва навчальною, трудовою та суспільною діяльністю учнів.	ПРН 18
Вміє дотримуватися у своїй діяльності сучасних принципів толерантності, діалогу і співробітництва.	ПРН 23

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

Звітні матеріали за результатами практики, диференційований залік, презентація, різні види індивідуальних або групових завдань.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: заповнення щоденника практики, щоденні спостереження за дітьми з особливими освітніми потребами, виконання доручень вихователів тощо.

Форма модульного контролю: підготовка конспекту рухливої гри та її проведення під контролем вихователя, виготовлення навчально-дидактичного забезпечення.

Форма підсумкового семестрового контролю: диференційований залік, презентація та звітні матеріали за результатами практики.

Навчально-методична карта з проведення Навчальної практики пропедевтичної волонтерської

№ з/п	Вид роботи	Кількість балів	Академічний контроль	Кількість годин
1	Щоденне відвідування бази практики (1 день – 1 бал)	10		
2	Складання індивідуального плану студента-практиканта	5		2
3	Вивчення умов діяльності установи для дітей з особливими потребами (матеріальні ресурси, кадри)	10 (5+5)	Опис і аналіз у щоденнику	5
4	Ознайомлення з напрямками корекційно-розвиткової роботи в установі	10 (5+5)	Опис у щоденнику	3
5	Вивчення умов та способів організацій корекційної роботи в установі	10 (5+5)	Опис і аналіз у щоденнику	10
6	З'ясування особливостей розподілу обов'язків між педагогічними працівниками щодо роботи з дітьми	10 (5+5)	Опис у щоденнику	5
7	Вивчення психолого-педагогічних особливостей взаємодії корекційного педагога (логопеда) з родиною дитини	10 (5+5)	Опис і аналіз у щоденнику	10
8	Виготовлення дидактичного матеріалу для проведення корекційних занять або заходів	10	Підтверджується записом у щоденник керівником практики від бази	10
9	Складання конспекту та проведення фрагменту навчально-корекційного заняття з дітьми або фрагменту корекційно-виховного	20 (10+10)	Підтверджується конспектами та записом у щоденник	10

	заходу (опису проведеної гри)		керівником практики від бази	
10	Оформлення залікової документації, презентація	5		5
	Всього за практику	100		60

Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок студентів здійснюються за 100-бальною шкалою у процесі залікового модульного контролю. Загальна оцінка складається з оцінок за результатами поточного модульного контролю (табл. 1).

Таблиця 1

**Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання
у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС**

Сума балів	Оцінка ЄКТС	оцінка за національною шкалою	
		екзамен, диф. залік	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	не зараховано
35-59	FX	незадовільно	
0-34	F		

Диференційований залік є підсумковим модульним контролем практики і проводиться після закінчення практики. Під час заліку визначається рейтингова оцінка успішності студентів за проведену практику. Рейтингова залікова оцінка студента не повинна бути меншою 60-ти балів. Вона дорівнює сумі оцінок за захист звіту про практику (відвідування, повнота і якість виконання завдань практики, відгук керівника практики від бази, вчасність та якість оформлення студентом щоденника і звіту про практику) (див. табл. 2).

Таблиця 2

Шкала підсумкового залікового модульного контролю

Показники	Бали
Поточний контроль:	
Відвідування (за кожен робочий день практики нараховується по 1 балу)	0-10
Повнота і якість виконання завдань практики, відгук керівника практики від бази, демонстрація виготовлених дидактичних матеріалів, представлення конспектів фрагменту навчального заняття та фрагменту виховного заходу (гри)	0-70
Вчасність та якість оформлення студентом щоденника і звітів про практику	0-10
Оцінка за захист звіту про практику	0-10
Загальна оцінка	0-100

Предметом оцінювання якості практичної підготовки студента є рівень набутих ним практичних знань та навичок, уміння вести полеміку та захищати запропоновані у звіті положення. Отже, якість практичної підготовки студента оцінюється за такими показниками поточного і модульного контролю:

- 1) відвідування студентом занять на базі практики;
- 2) повнота і якість виконання завдань практики, відгук керівника практики від бази;

3) вчасність та якість оформлення студентом щоденника і звіту про практику і представлення на перевірку керівнику;

4) демонстрація виготовлених студентом дидактичних матеріалів, конспектів фрагменту навчально-корекційного заняття та фрагменту корекційно-виховного заходу (гри) для дітей з особливими освітніми потребами, проведення цих контрольних заходів спільно із штатними корекційними педагогами.

Під час зарахування навчальної практики пропедевтичної волонтерської керівник враховує:

- повноту виконання передбаченого програмою обсягу завдань;
- дисциплінованість студента, його ставлення до роботи;
- уміння застосовувати на практиці отримані в процесі навчання теоретичні знання;
- рівень професійної спрямованості (стиль спілкування з дітьми, турбота про них, спрямованість на педагогічну діяльність, наявність прагнення до подолання труднощів, пізнання нового; відповідальність за якісне здійснення корекційного процесу; реалізація творчого підходу в роботі);
- якість аналізу і самоаналізу різних видів корекційної роботи;
- бажання і уміння провести фрагменти навчально-корекційного заняття та корекційно-виховного заходу;
- якість оформлення звітної документації та своєчасність її подачі керівнику практики від кафедри.

Загальні критерії оцінювання професійно-практичних досягнень студента-практиканта

оцінка	Критерій оцінювання
«відмінно»	Виконано повний обсяг програми навчальної пропедевтичної практики та індивідуального плану студента-практиканта. Активне креативне включення в навчально-виховний процес. Творчий підхід до підготовки та проведення фрагментів навчального заняття та виховного заходу. Виготовлено наочно-дидактичний матеріал, який відповідає педагогічним і гігієнічним вимогам. Вчасно здана звітна документація. Успішна презентація звіту.
«добре»	Виконано повний обсяг програми навчальної пропедевтичної практики та індивідуального плану студента-практиканта. Під час проведення фрагментів навчального заняття і виховного заходу допущені незначні помилки. Наочний матеріал потребує покращення. Невпевнена презентація звіту.
«задовільно»	Виконано повний обсяг програми навчальної пропедевтичної практики та індивідуального плану студента-практиканта. Включення студента-практиканта у навчально-виховний процес відбувалося на вимогу керівників практики. Поверхнева підготовка до проведення фрагментів занять, визначених програмою. Нечітка презентація звіту.
«незадовільно»	Не виконаний обсяг програми навчальної практики та індивідуального плану студента. Відсутність інтересу до включення у навчально-виховний процес. Визначені програмою практики фрагмент заняття або гри не проведено, не представлено виготовлене під час практики навчально-дидактичне забезпечення. Студент-практикант поки що не спроможний до виконання фахової діяльності.

6. Організація і проведення практики

Навчальну практику пропедевтичну волонтерську студенти проходять у медико-соціальному реабілітаційному центрі для дорослих та дітей з інвалідністю «Дорога життя» на

посадах асистента вихователя групи, асистента корекційного педагога (олігофренопедагога, логопеда). Під час практики студенти знайомляться з організацією та змістом роботи груп для дошкільників та груп для підлітків медико-соціального реабілітаційного центру, змістом та плануванням роботи педагогічних працівників установи.

Керівництво практикою здійснюють викладачі кафедри фізичної реабілітації та відповідальні працівники установи-бази практики.

Обов'язки керівників навчальної практики від кафедри:

1. Вирішувати основні організаційні питання щодо забезпечення студентів базою проведення пропедевтичної волонтерської практики.

2. Організувати і вчасно провести настановчу конференцію, провести інструктаж про порядок проходження практики, висвітлити питання охорони праці та заходи безпеки; надати необхідну документацію: направлення, програму, щоденник, календарний план, індивідуальні завдання.

3. Надавати допомогу у складанні перспективних планів студентів-практикантів, здійснювати контроль за виконанням студентами програми практики.

4. Періодично відвідувати базову установу з метою надання методичної допомоги студентам.

5. Одержувати зворотній зв'язок від фахівців, до яких прикріплені студенти-практиканти, з метою своєчасного виявлення та уточнення особливостей та якості проходження студентами практики.

6. Надавати методичну допомогу в складанні й оформленні звітної документації.

7. Підводити підсумки практики на підсумковій конференції, провести залік з практики і виставити оцінку, яка є підставою для зарахування чи не зарахування практики, вчасно оформити всю необхідну навчально-методичну документацію.

Обов'язки керівників від бази практики

Керівниками від бази практики є заступник керівника або найбільш досвідчені фахівці медико-соціального реабілітаційного центру, призначені наказом керівника установи. Керівники від бази навчальної практики працюють у тісному контакті з керівниками практики від кафедри.

Керівник від бази практики повинен знати мету і завдання навчальної практики пропедевтичної волонтерської студентів в закладі, програму проведення практики та плани роботи студентів на практиці. На початку практики керівник від бази практики проводить інструктаж з техніки безпеки і знайомить студентів із графіком роботи установи. Обов'язково нагадує про обов'язковість дотримання норм і правил професійної етики при контакті з особами, що мають психофізичні порушення. Необхідно проінформувати студентів про структуру закладу, охарактеризувати допоміжні служби і кабінети, ознайомити з особливостями ведення відповідної документації. Керівник від бази практики розподіляє студентів по робочих місцях, визначає фахівців, під контролем і за допомогою яких вони будуть працювати. Він здійснює безпосередній щоденний контроль за роботою студентів у період навчальної практики.

Керівник від бази практики повинен створити умови для формування практичних навичок згідно плану роботи студентів. Спільно з керівником від кафедри він контролює якість оформлення та ведення документації, стежить за якістю ведення щоденників практики, рівнем засвоєння практичних умінь, контролює дотримання студентами трудової дисципліни.

По завершенню практики керівник від бази практики та керівник установи засвідчує особистим підписом і печаткою установи щоденник навчальної практики пропедевтичної волонтерської кожного студента з датами прибуття на практику і вибуття з практики. Крім того, базовий керівник підписом засвідчує проведення спільно з корекційним педагогом фрагменту навчального-корекційного заняття або фрагменту корекційно-виховного заходу (гри), а також

виготовлення дидактичного матеріалу. Керівник від бази практики підписує та засвідчує печаткою відгук про проходження практики.

Обов'язки студентів при проходженні практики

До початку практики студенти одержують від керівника консультацію щодо мети, завдань, бази, де проходитиме практика; оформляють щоденник, індивідуальний план роботи на практиці та всі необхідні документи.

Студенти повинні пройти медогляд та отримати від сімейного лікаря **медичну довідку** з дозволу роботи у медико-соціальному реабілітаційному центрі.

Студенти зобов'язані своєчасно прибути на базу практики, маючи при собі змінне взуття, доповіді керівнику від бази практики про прибуття, отримати інструкції про особливості проходження практики в закладі, який є базою практики, інформацію про заходи з охорони праці та техніки безпеки. Практична діяльність студентів складається із щоденної 6-ти годинної роботи на базі практики.

Студенти-практиканти у повному обсязі виконують усі завдання, передбачені програмою практики і вказівками їх керівників. Вони сумлінно ведуть записи у щоденнику навчальної практики за встановленою формою.

Студенти зобов'язані вивчити та суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та гігієни, професійної етики. Вони несуть повну відповідальність за доручену роботу.

За період навчальної практики, крім корекційних заходів, студенти повинні брати участь у просвітницькій роботі та виховних заходах, які проводяться на базі практики, у виробничих нарадах, науково-практичних конференціях тощо.

Студенти зобов'язані своєчасно представляти звіти та скласти залік з практики.

Студенти можуть самостійно з відповідним обґрунтуванням та дозволом кафедри фізичної реабілітації вибирати для себе місце проведення практики.

7. Зміст та завдання пропедевтичної волонтерської практики

Змістовий модуль 1

Ознайомлення з роботою та вивчення корекційно-розвивального середовища медико-соціального реабілітаційного центру «Дорога життя»

1. Ознайомлення з організацією роботи спеціальних груп медико-соціального реабілітаційного центру «Дорога життя», участь у бесідах з керівниками та педагогічними працівниками цих установ.

2. Ознайомлення з особливостями розподілу обов'язків і професійного співробітництва педагогічних працівників закладу в процесі забезпечення ефективної навчально-корекційної та корекційно-виховної роботи з дітьми з особливими потребами.

3. Аналіз змісту і структури корекційно-розвивального середовища закладу: обладнання, добір дидактичного матеріалу (демонстраційного та роздаткового), його відповідності педагогічним, психологічним і гігієнічним вимогам.

4. Аналіз змісту і структури корекційно-розвивального середовища закладу: ресурси, наявність фахівців, які опікуються дітьми з особливими освітніми потребами, матеріально-технічне забезпечення закладу, його відповідність особливим потребам дітей відповідно до нозології порушень.

5. Ознайомлення з індивідуальними планами роботи корекційних педагогів, іншою документацією педагогічних працівників закладу, засобами, які вони використовують у своїй діяльності.

6. Вивчення особливостей роботи установ з родинами дітей з особливими потребами.

7. Ознайомлення з організацією співпраці цих установ з громадськими організаціями, волонтерами, спонсорами.

Змістовий модуль 2

Корекційно-розвивальна робота студента-практиканта

1. Встановлення контакту студента-практиканта з дітьми з особливими потребами.
2. Ведення постійного спостереження за поведінкою та діяльністю вихованців МСРЦ, відзначення особливостей, що можуть бути ознаками певних порушень психофізичного розвитку вихованців.
3. Корекційно-розвивальна робота студента-практиканта у ролі асистента вихователя та асистента корекційного педагога.
4. Проведення студентами-практикантами фрагменту заняття спільно з корекційним педагогом та фрагменту рухливої гри з дітьми спільно з вихователем, їх аналіз та самоаналіз .
5. Виготовлення дидактичного матеріалу для проведення навчально-корекційних занять або корекційно-виховного заходу.

8. Календарний розподіл завдань практики (орієнтовний)

Зміст навчальної практики орієнтовно розподіляється таким чином:

1 день на базі практики

Знайомство з системою роботи установи, де надаються корекційні послуги дітям із особливими потребами, матеріально-технічним, методичним та кадровим забезпеченням.

Бесіда з керівником установи та педагогічними працівниками, що здійснюють корекційну роботу про специфіку діяльності установи.

Обговорення можливої участі студентів-практикантів у роботі педагогічного колективу на період практики.

Складання індивідуального плану студента-практиканта на період практики в даній установі.

Бесіда з педагогічними працівниками, знайомство з дітьми, встановлення комунікації з дітьми, що мають порушення психофізичного розвитку різних нозологій, з метою вивчення індивідуальних особливостей цих дітей.

2-3 день на базі практики

Ознайомлення з документацією корекційних педагогів та режимом роботи.

Ознайомлення зі змістом і структурою корекційно-розвивального середовища в закладі: обладнання кімнат для групових та індивідуальних занять, кімнати для відпочинку, наочно-дидактичні матеріали (демонстраційні та роздаткові), обладнання ігрової зони, наявність приміщень для проведення ЛФК. Аналіз ресурсів (матеріальних, кадрових), які використовуються для ефективного навчання, виховання та корекційно-розвивальної роботи з дітьми з особливими потребами.

Вивчення способів організації корекційно-розвивальної роботи в установі, розподілу обов'язків між педагогічними працівниками, особливостей професійного співробітництва різних фахівців у процесі забезпечення ефективної навчально-корекційної та корекційно-виховної роботи з дітьми, що мають порушення різної нозології.

Спостереження за роботою педагогічних працівників та поведінкою вихованців.

З'ясування психолого-педагогічних особливостей взаємодії корекційних педагогів з родинами дітей з особливими освітніми потребами.

4-10 день на базі практики

Виготовлення дидактичного матеріалу для проведення навчально-розвивальних занять або корекційно-виховних заходів.

Підготовка конспектів фрагменту навчально-корекційного заняття та фрагменту корекційно-виховного заходу або ігор для дітей з особливими потребами.

Участь у проведенні фрагменту навчально-корекційного заняття спільно з корекційними педагогами.

Самостійне проведення ігор, фрагменту корекційно-виховного заходу з дітьми з особливими потребами під контролем вихователя групи.

Оформлення звітної документації. Підготовка звіту про проходження практики (у формі

презентації індивідуальної або групової).

9. Завдання для самостійної роботи

1. Вивчити і описати умови діяльності установи для дітей з особливими освітніми потребами.
2. Скласти індивідуальний план роботи студента-практиканта.
3. Вивчити та проаналізувати розвивальне середовище закладу для дітей з особливими потребами (матеріальні, кадрові ресурси).
4. Вивчити, проаналізувати особливості професійної взаємодії різних фахівців (корекційних педагогів, вихователів, логопеда, психолога, інструктора ЛФК) щодо корекції порушень розвитку у дітей.
5. Виготовлення навчально-дидактичного матеріалу
6. Підготувати конспект для проведення спільно з корекційним педагогом фрагменту навчально-корекційного заняття для дитини з особливими потребами.
7. Підготуватися до самостійного проведення (під контролем вихователя) ігор або фрагменту корекційно-виховного заходу (написати конспект, підготувати наочний матеріал).
8. Оформити звітну документацію.

10. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Виготовлення наочно-дидактичного матеріалу (обладнання) для проведення спільно з вчителем-дефектологом фрагменту навчально-корекційного заняття або корекційно-виховного заходу на базі практики.

Критерій оцінювання ІНДЗ

№ з\п	Критерії оцінювання ІНДЗ	Макс. кількість балів за кожним критерієм
1	Відповідність мети і змісту	2
2	Оригінальність	2
3	Естетичність	2
4	Педагогічна цінність	2
5	Відповідність санітарно-гігієнічним вимогам	2
	Всього	10

11. Залікова документація студента-практиканта

1. Затверджене направлення (розпорядження) від ДВНЗ «УжНУ» на проходження навчальної практики пропедевтичної волонтерської.
2. Індивідуальний план роботи студента - практиканта на період практики.
3. Щоденник практики.
4. Виконані індивідуальні завдання – виготовлені студентом дидактичні матеріали, конспекти фрагменту навчально-корекційного заняття або фрагменту корекційно-виховного заходу, опису гри за участю дітей з особливими потребами, фото проведених занять. Виготовлення навчально-дидактичного забезпечення підтверджуються відповідними фото.
5. Відгуки керівників від бази практики.
6. Звіт про роботу за період практики.

12. Форми і методи контролю

Контроль виконання студентами завдань практики здійснюється відповідальними за практику від кафедри та бази практики шляхом збору оперативної, поточної та підсумкової інформації.

Студенти-практиканти повинні виконувати свою роботу згідно індивідуального графіку та плану роботи.

Оперативний контроль проводиться у процесі практики відповідальними за практику від кафедри фізичної реабілітації та відповідальними від бази практики. Мета оперативного

контролю - допомогти практикантам оволодіти певними професійними навичками роботи. Керівники практики контролюють відвідування студентами бази практики, дотримання ними плану роботи, наявність необхідної документації, ставлення до своїх обов'язків та дисциплінованість.

Поточний контроль - проводиться після виконання певного розділу програми практики, виду роботи.

Підсумковий контроль - проводиться після завершенню практики. Диференційований залік з практики проводиться відповідальним за практику від кафедри реабілітації, у присутності всієї навчальної групи у формі усної доповіді студента (презентації) про виконану під час практики роботу з урахуванням відповідей на запитання та оцінки за його письмовий звіт.

13. Вимоги до заліку

До диференційованого заліку з практики допускаються студенти, які виконали наступні вимоги:

- надали щоденник практики, затверджений відповідальним від кафедри фізичної реабілітації та бази практики;
- надали позитивні відгуки про проходження практики, підписані та затверджені печаткою відповідальним від бази практики;
- надали для перевірки плани-конспекти проведених фрагменту навчально-корекційного заняття та фрагменту корекційно-виховного заходу (гри) для дітей з особливими потребами, матеріали щодо виготовлення навчально-методичних матеріалів;
- не отримали серйозних зауважень про порушення трудової та навчальної дисципліни.

Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок студентів з навчальної практики пропедевтичної волонтерської здійснюються за 100-бальною шкалою у процесі залікового модульного контролю та вносяться до журналів, екзаменаційних відомостей, залікових книжок.

Студентам, які одержали з практики оцінку менше 60 балів ("незадовільно"), може призначатися повторне проходження практики або повторний залік у термін, визначений деканом факультету здоров'я та фізичного виховання.

Повторний залік з практики складається відповідальному за практику за участю завідувача кафедрою, яка здійснює керівництво практикою, або у присутності декана факультету.

14. Вимоги до оформлення документації з практики

У щоденнику практики студент повинен заповнити всі розділи. Він зобов'язаний щоденно відображати виконану ним роботу на посаді асистента корекційних педагогів у даному закладі.

Студент-практикант зобов'язаний оформити і передати щоденник та звіт керівнику практики від кафедри фізичної реабілітації для оцінювання не пізніше, як за 3 дні до проведення заліку.

У звіті повинні бути відображені:

- мета і завдання практики, які стояли перед студентом;
- коротка характеристика установи для дітей з особливими потребами, у якому працював студент-практикант;
- зміст діяльності студента-практиканта за період проходження практики;
- виконані індивідуальні завдання (виготовлені дидактичні матеріали, конспекти фрагменту навчально-корекційного заняття та фрагменту корекційно-виховного заходу (гри) для дітей з особливими потребами, відповідні фотографії);
- висновки, зауваження та пропозиції щодо організації та проведення навчальної практики пропедевтичної волонтерської.

Звіт про практику складається індивідуально кожним студентом. На останній сторінці звіту ставиться дата і підпис студента - практиканта.

У відгуку керівника від бази практики дається стисла характеристика та оцінка роботи студента, підпис керівника від бази, завірений круглою печаткою.

Під час заліку студент повинен бути готовим усно відповісти на запитання щодо оформлення та змісту документації з навчальної практики пропедевтичної волонтерської.

15. Підведення підсумків практики

Підведення підсумків практики проводиться відповідальними за практику від кафедри після завершення заліку у присутності всіх практикантів. Під час підведення підсумків керівники визначають ступінь виконання програми практики, аналізують типові приклади дій практикантів, відмічають кращих, доводять рекомендації та завдання з використання набутого досвіду і нових знань.

Кожному практиканту повідомляється індивідуальна загальна оцінка за практику за отриманою студентом загальною сумою балів поточного та підсумкового модульного контролю. Груповий керівник оформлює звіт за результатами практики.

15. Рекомендована література

Основна

- 1.Єжова Т.С. Соціальна реабілітація дітей-інвалідів: навч. пос. / Т.Є.Єжова. – К.: Київ. Універ-т ім. Б. Грінченка:, 2011. - 284 с.
- 2.Миронова С.П. Основи корекційної педагогіки: навч. посібник / С.П.Миронова, О.В. Гаврилов, М.П. Матвеева за заг. ред. С.П.Миронової – Кам'янець-Подільський нац.. університет ім. І.Огієнка, 2010. – 264с.
- 3.Синьов В.М., Коберник Г.М. Основи дефектології: навч. посібник. – К.: Вища школа, 1994. – 143с.
- 4.Матвеева М.П. Корекційна робота в системі освіти дітей з вадами розумового розвитку : навчально-методичний посібник / М.П. Матвеева, С.П. Миронова. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський державний університет, 2005. – 164 с.
- 5.Миронова С.П. Олігофренопедагогіка. Компактний навчальний курс : навчальний посібник / С.П. Миронова. - Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський державний університет, редакційно-видавничий відділ, 2008. – 204 с.
- 6.Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка : підручник / В.М. Синьов. – К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007. – Частина I : Загальні основи корекційної психопедагогіки (олігофренопедагогіки). – 238 с.
7. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка : підручник / В.М. Синьов. – К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. – Частина 2 : Навчання і виховання дітей. – 224 с.

Додаткова

- 1.Аксьонова Л.В. Цікаві розвивальні і рухливі ігри для всієї родини. / Аксьонова Л.В. – Донецьк: БАО, 2008. – 368с.
- 2.Іванова І.Б. Соціально-психологічні проблеми дітей-інвалідів. / І.Б.Іванова. – К.:Логос, 2000. – 85с.
- 3.Маленькі сходинки: програма раннього втручання для дітей із затримкою розвитку. / [Пітерсі М., Трелоар Р., Кейнс С. та ін.]; пер. з англ.; наук. редактори укр. видання: Т.І.Поніманська, А.А.Колупаєва. – Рівне: РДГУ, 2006. (у 8 кн.).
- 4.Служби раннього втручання в Україні: шлях до інтеграції /за наук. ред. Н.А.Бастун. – Київ:ІКЦ «Леста», 2005. – 185с.
- 5.Шевцов А.Г. Методичні основи організації соціальної реабілітації дітей з вадами здоров'я: [монографія] /А.Г.Шевцов – К.: НТІ «Інститут соціальної політики», 2004. – 239с.
6. Миронова С.П. Підготовка вчителів до корекційної роботи в системі освіти дітей з вадами інтелекту : монографія / С.П. Миронова. - Кам'янець-Подільський : Абетка-НОВА, 2007. – 304 с.

7. Бондар В.І. Психолого-педагогічні основи розвитку дітей в системі М. Монтесорі: навчальний посібник / В.І. Бондар, А.М. Ільченко. – Полтава : РВВ ПДАА, 2009. – 252 с.
8. Вступ до абілітації та реабілітації дітей з обмеженнями життєдіяльності : навчально-методичний посібник. – К. : ГЕРБ, 2007. – 288 с.
9. Програма розвитку дітей дошкільного віку з розумовою відсталістю. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://old.mon.gov.ua/.../Програма%20розвитку%20для%20дітей%20дошкільного%20ві...>
10. Програма розвитку дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dompmc.klasna.com/uk/site/navchalni-programmi.html>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)